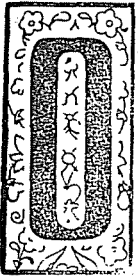

Ali Murad DARYAL
(İst. Yük. İslâm Ens.
Öğretim Üyesi)

OKUL - CAMİ

Okul ile cami toplumumuzda birbirinden iki ayrı müesseseler olarak kabul edilmiş ve hangisini tercih edelim diye uzun seneler münakaşa konusu olmuştur. Bu münakaşalar okul ile caminin birbirinden ayrı iki kuruluş olduğu zannından ileri geliyordu. Bu iki kuruluş toplumumuzdaki yeri ve görevleri (Fonksiyonları) bakımından bir incelemeye tabi tutulsalardı mesele kendiliğinden vuzuha kavuşurdu. Şöyle ki:

Okul: Belirli yaşta, belirli kimselerin muayyen şartlarla, muayyen bir zaman zarfında eğitilip yetiştirildikleri bir eğitim müessesesidir.

Cami: Her yaşta, her çeşit vatandaşın hayatları boyunca, hiçbir şarta bağlı olmaksızın eğitilip yetiştirildikleri bir eğitim kuruluşudur.

Oniki - onbeş yaş arası mecburi olan ilk tahsilini tamamlayıp çeşitli nedenlerle okumayıp yahut okuma imkânı bulamayıp hayata atılanlar ile, geriye kalan orta veya yüksek tahsilini tamamlayıp, okulla hiçbir ilişkisi kalmayan ve sayıları milyonları aşan bu vatandaş kütlelerini eğitip yetiştirmek artık okulun işi olmaktan çıkıp Caminin vazifeleri arasına girmiştir.

Camide en az haftada bir konuşma (hutbe) vardır. Bu konuşmalar, ileride de bahis edileceği gibi «Orman yakmaktan», «Tenbelliğin kötülüklerine» kadar her çeşit konuyu içine alır. Cami olmasaydı, tahsilin hangi kademesinden olursa olsun (İlk - Orta - Yüksek) hayata atılan bu vatandaş kütlelerini nerede toplayarak onlara bu konular söylenebilirdi. Yer bulunsa idi haftada bir defa dahi onlara hangi maddi kuvvetle onları işlerini - güçlerini bıraktırarak bir çatı altında aynı zamanda tophiyabilecektik?. Geldikleri takdirde iyi yetişmiş, bir din adamından daha iyi konuşup onlara tesir edebilecek kimseleri kaç il, ilçe ve köyde, kaç tane bulabilecektik? Yukarıda da zikredildiği gibi Camide haftada bir yapılan konuşma (hutbe) iki bayram konuşması (hutbesi) ile senede ellidört ve elli - altmış yıllık bir ömür içinde mütalâa edildiği takdirde karşımıza ikibinyediyüz gibi küçümsenmeyecek bir sayı çıkar. Her konuşmanın (hutbenin) müstakil olup, ilmi bir şekilde ayrı bir konuyu kapsadığı düşünülürse bu sayının, ilk - orta - yüksek hangi tahsil seviyesini ikmâl etmiş olursa olsun, herkes için eksiklerini tamamlamak bakımından bir değer taşıdığı ortaya çıkar.

Öyleyse Cami hangi tahsil seviyesinden olursa olsun büyük halk kütlelerinin, ya bildiklerinin kendilerine hatırlatıldığı, yahut bilmedikleri mühim konuların kendilerine öğretildiği her kademedeki okulların bir devamı ve tamamlayıcısıdır. Talebelerin yetişmesi nasıl iyi bir öğretim kadrosuna bağlı ise camideki toplumun da iyi eğitilmesi ve dolayısıyla cemiyetimizin kalınması din adamının iyi yetişmiş memleket meseleleri, dert ve dâvalarına vakıf, İslâmiyeti iyi bilir kişiler olmasına bağlıdır. Ancak yurdumuz, kasabaya giderken köprüsüzlükten ırmağı soyunup geçmek zorunda kalıp, kışın üşüyüp hastalanan, baharda suların akmasıyla su ile sürüklenip giden kimselerin köyüne köprü yaptırmasını, yahut yolsuzluktan üzümlelerini (mahsullerini), hastalarını şehire, kasabaya ulaştırılamayan köylülere yol yaptırmanın ve yine imkânsızlıklar yüzünden okuyamayan memleket çocuklarını okutup adam etmenin, anasız babasız sokaklarda kalan yavrulara bakıp onları yetiştirip büyütmenin, içme suyu olmayan köylere su getirmenin yurdumuzun kalkınmasında bu ve buna benzer diğer işlerin yapımının İslâmiyetin icaplarından olup en az cami yaptırmak kadar sevap olduğunu camide toplanan halka yılmadan, usanmadan anlatıp onları ikna ederek bu istikamete yönetecek iyi yetişmiş din adamlarımızın sayesinde olacaktır.

Ve yine :

Peygamberimiz (A.S.) Hazretleri «yoldan zahmet veren şeyi kaldırmak imandandır» buyuruyorlar. Yolu ikiye bölüp geçen bir ırmaktan geçişi güçleştirip gelip geçene zahmet ve eziyet vermektedir. Ancak onun kaldırılması demek, üzerine köprü yapılması suretiyle ırmağı eziyet verici olmaktan çıkarmak demek olduğundan köprü yaptırmanın imanın bir şubesi olacağı hükmü ortaya çıkar.

Yol için de aynı tarzı düşünmek mümkündür. Zira zahmet veren şey ya sonradan ârız olmuştur (yola atılan taş veya başka şeyler gibi) veya yolun kendisinde vardır (yol bozuklukları, engeller gibi). Her iki halde de gelip

geçen zahmet çekmektedir. Öyle ise bozuk köy yollarını bozukluktan, engellikten, vasıtaların geçemeyeceği bir halden kurtamka, düzeltip yapmak, yukarıda zikredilen hadisi şerifin hükmüne girer.

Ayrıca, vesaitle yarım saatte gidilecek yolun yol bozukluğu veya köprüsüzlükten beş-altı saatte gidilmesi yurdumuzun kalkınmasında çok önemli olan zaman ve insan gücünün (enerjisinin) boşa gitmesi yani israf olması demek olacaktır. Kur'an-ı Kerim'deki: «Allah müsrifleri (israf edenleri) sevmez» hükmüne gireceği aşıkârdır.

Ortalama yüz haneli bir köyde beşyüz kişi için bu saat farkı hesap edilirse gidip gelmelerde kaç iş gününün kayıp edildiği ve bozuk yollarda ne kadar gücün (enerjinin) yürünerek harcadığı şaşırtıcı rakamlar ortaya çıkar. Camilerimizde toplanan halk kitlelerine ellerinde imkân olup da din kardeşlerinin bu israflarını izale edip giderme cihetine gitmeyenlerin onların bu israflarından doğacak manevî mes'uliyetlere ortak olmak suretiyle müsrifler hükmüne girecekleri din adamlarımız tarafından yukarıda zikredilen misallerle beraber anlatılıp onların yurdumuzun kalkınmasında, kendi üzerlerine düşen vazifeleri yapmalarını lüzumunun, öğretildiği gözönüne alınca camilerin eğitim müessesesi olarak cemiyetimizdeki yeri kendiliğinden ortaya çıkar.

Öyle ise aynı maksat ve gayeye hizmet eden bu iki eğitim müessesesini birbirlerinden ayrı kabul etmek veya birisini öbürüne tercih etmek onların toplumu birleştirici ve kendi aralarında birbirlerini tamamlayıcı iki unsur olarak vazife görmelerinden mahrum olmayı peşinen kabul etmek olacaktır.

Netice olarak memleketimizin kalkınması genç nesilleri yetiştirme vazifesini üzerine alan okullarımız ile halk eğitimi müesseseleri durumunu arzeden camilerimizin plânlı bir şekilde elele vererek çalışmalarıyla mümkün olacaktır.

Gençlik Hakkında

Derleyen : Hikmet SELÇUK
İst. Y. İslâm Enst. Öğrencilerinden

«...Sizi dileyeceğimiz bir vakte kadar rahimlerde durduruyoruz. Sonra sizi bir çocuk olarak çıkarıyoruz. Daha sonra da kuvvetinize, yiğitlik çağına ermeniz için (büyütüyoruz...)»

(Hac sûresi: 5)

Peygamber (a.s.) İbn-i Abbas'a hitaben: «Ey (genç) çocuk! Allah'ı(n emir ve nehiyelerini) muhafaza et ki Allah da seni muhafaza etsin. Allah'ı(n emir ve nehiyelerini) karşında bulasın. (Bir şey) istersen Allah'tan iste. Yardım dilediğin vakit de Allah'tan dile.»

(Bülûğ-ul Merâm terc. C/4, S/366)

«Ey oğul! Herkeste olan dört şeyden dört şey meydana gelir: 1. İnatçılıktan rüsvaylık doğar, 2. Öfkede pişmanlık ilacı fayda vermez, 3. Şüphesiz kibirden, düşmanlık, 4. Tembellikten de düşkünlük hâsıl olur.»

(Feridüddin-i Attar; Pendnâme)

«Genç kısmı mâzurdur. Tatlı bir şey mukabilinde elinden almanın yüzüğü almak mümkündür. Fakat arkadaşı! Sen büyük olduğun halde ömrün kıymetini bilmiyor, onu tatlı bir eğlenceye feda ediyorsun.»

«İlim okuyup amel etmeyen kimse, çift sürüp tohum ekmeyen kimseye benzer.»

(Şeyh Sadî Şirâzî — Gülistan - Bostan)

«Cihanı anlamak mertebesine eriştikten sonra gördüm ki: Arının evini yıkan, balmı tatlıdır.»

(Nizâmî)

«Sende henüz gençlik kuvveti varken, bunu boşuna geçirme, taat ve ibadetle meşgul ol... Kimin yaşı kırkı geçerse, gençlik ona: «Allah'a ısırıldık» der.»

(Kutadgu Bilig'den)

Hayatı anlamıyor... Çünkü görmüyor, okuyor;
Zavallı kırkına gelmiş de ağzı süt kokuyor.

**

Kahraman cedâdınızdan sizde bir kan yok mudur?
Yoksa istikbâlinizden korkulur, pek korkulur.

(M. Âkif ERSOY)

«Ömrünün sonuna kadar doğru, dindar bir insan olarak yaşamış olana, gönül hoşlandıran, ihtiyarlığı besleyen umut yoldaşlık eder. O umut ki insanların hiç durmadan sağa sola sapan aklının dümenini tutmakta herşeyden önce gelir.»

(Sokrat)

«Peki, her şeyin en önemli noktası başlangıcıdır. Bunu biliyorsun değil mi? Bu, en çok genç ve körpe kimseler için böyledir; çünkü bunlar, tam o sıralarda bir şekil alır, hangi kalıbın damgasını taşımasını istersen, o kalıba girerler.»

(Devlet II: Eflâtun)